

નવી વર્ષા

ઝવેરચંદ મેઘાણી

મોર બની થનગાટ કરે

મન મોર બની થનગાટ કરે.

ઘનઘોર ઝરે ચુંહુ ઓર, મારું મન મોર બની થનગાટ કરે.

બહુરંગ ઉમંગનાં પીંછ પસારીને

બાદલસું નિજ નેનન ધારીને

મેઘમલાર ઉચારીને આકુલ પ્રાણ કોને કલ-સાદ કરે.

મન મોર બની થનગાટ કરે.

ધર ધર ધર મેઘઘટા ગગને ગગને ગરજાટ ભરે

ગુમરી ગુમરી ગરજાટ ભરે.

નવે ધાન ભરી સારી સીમ ઝૂલે,

નદીયું નવજોબન ભાન ભૂલે,

નવ દીન કપોતની પાંખ ખૂલે.

મધરા મધરા મલકાઈને મેડક મેહસું નેહસું બાત કરે.

ગગને ગગને ગુમરાઈને પાગલ મેઘઘટા ગરજાટ ભરે.

નવમેઘ તણે નીલ આંજણીએ મારાં ઘેધૂર નેન ઝગાટ કરે

મારાં લોચનમાં મદઘેન ભરે.

વન-છાંચ તળે હરિયાળી પરે

મારો આતમ લ્હેર-બિછાત કરે

સચરાચર શ્યામલ ભાત ધરે.

મારો પ્રાણ કરી પુલકાટ ગયો પથરાઈ સારી વનરાઈ પરે,
ઓ રે! મેઘ આષાઢીલો આજ મારે દોય નેન નીલાંજન-ઘેન ભરે.

ઓલી કોણ કરી લટ મોકળીયું ખડી આભ-મહોલ અટારી પરે

ઊંચી મેઘ-મહોલ અટારી પરે!

અને ચાકમચૂર બે ઉર પરે

પચરંગીન બાદલ-પાલવડે

કરી આડશ કોણ ઊભેલ અરે!

ઓલી વીજ કેરે અંજવાસ નવેસર રાસ લેવા અંકલાશ યડે,

ઓલી કોણ પયોધર સંઘરતી વિખરેલ લટે ખડી મે'લ પરે!

નદી-તીર કેરાં ફૂણાં ઘાસ પરે પનિહાર એ કોણ વિચાર કરે,

પટફૂળ નવે પાણી-ઘાટ પરે!

એની સૂનમાં મીટ સમાઈ રહી,

એની ગાગર નીર તણાઈ રહી, એને ઘેર જવા દરકાર નહીં.

મુખ માલતીફૂલની ફૂંપળ ચાવતી કોણ બીજા કેરું ધ્યાન ધરે!

પનિહાર નવે શણગાર નદી કેરે તીર ગંભીર વિચાર કરે!

ઓલી કોણ હિંડોળ ચગાવત એકલ ફૂલ બકુલની ડાળ પરે,

ચકચૂર બની ફૂલ-ડાળ પરે!

વિખરેલ અંબોડાના વાળ ઝૂલે,

દિયે દેહ-નીંડોળ ને ડાળ હલે,

શિર ઉપર ફૂલ-ઝકોળ ઝરે.

એની ઘાયલ દેહના છાયલ-છેડલા આભ ઊડી ફરકાટ કરે,

ઓલી કોણ ફંગોળ લગાવત એકલ ફૂલ-બકુલની ડાળ પરે!

મોર બની થનગાટ કરે

આજે મન મોર બની થનગાટ કરે

મન મોર બની થનગાટ કરે.

તમરાંને સ્વરે કાળી રાત ધૂજે,

નવ બાદલને ઉર આગ બૂઝે,

નદીપૂર જાણે વનરાજ ગુંજે.

હડ્ડાટ કરી, સારી સીમ ભરી, સરિતા અડી ગામની દેવડીએ,

ઘનઘોર ઝરે ચુંહુ ઓર, મારું મન મોર બની થનગાટ કરે.

મન મોર બની થનગાટ કરે.

(ચુંહુ ઓર = ચારે બાજુ. મધરા મધરા = ધીરે રવે. નેહસું = સ્નેહથી.

ઘેધૂર = ચકચૂર. મોકળીયું = મોકળી, છૂટી (બહુવચન).

ચાકમચૂર બે ઉર = મસ્ત બે સ્તન. સૂન = શૂન્ય. નીંડોળ = ઠેલો.

ગુંજે = ગરજે. દેવડીએ = દરવાજો).

નવવર્ષા

રવીન્દ્રનાથ ટાગોર

હૃદય આમાર નાચેરે આજિકે, મચૂરેર મતો નાચે રે,
હૃદય નાચે રે.

શત બરનેર ભાવ-ઉચ્છવાસ

કલાપેર મતો કરે છે વિકાશ,

આકુલ પરાન આકાશે ચાહિયા ઉલ્લાસે કારે યાચે રે;

હૃદય આમાર નાચેરે આજિકે, મચૂરેર મતો નાચે રે.

ગુરુગુરુ મેઘ ગુમરિ ગુમરિ ગરજે ગગને ગગને,
ગરજે ગગને.

ઘેયે ચલે આસે બાદલેર ધારા,

નવીન ધાન્ય દુલેદુલે સારા,

કુલાયે કાંપિછે કાતર કપોત, દાદુરિ ડાકિછે સઘને;

ગુરુગુરુ મેઘ ગુમરિ ગુમરિ ગરજે ગગને ગગને.

નયને આમાર સજલ મેઘેર નીલ અંજન લેગેછે,
નયને લેગેછે.

નવ તૃણદલે ઘન વનછાયે

હૃદય આમાર દિયેછિ બિછાયે,

પુલકિત નીપનિકુંજે આજિ વિકશિત પ્રાણ જેગેછે,

નયને સજલ સ્નિગ્ધ મેઘેર નીલ અંજન લેગેછે.

ઓગો પ્રાસાદેર શિખરે આજિકે કે દિયેછે કેશ એલાયે,
કબરી એલાયે ?

ઓગો નવધન-નીલવાસખાનિ

બુકેર ઉપરે કે લયેછે ટાનિ,

તડિત્શિખાર ચકિત આલોકે ઓગો કે ફિરિછે ખેલાયે ?

ઓગો પ્રાસાદેર શિખરે આજિકે કે દિયેછે કેશ એલાયે ?

ઓગો નદીફૂલે તીરતૃણતલે કે બ'સે અમલ વસને ?
શ્યામલ વસને ?

સુફર ગગને કાહારે સે યાય,

ઘાટ છેડે ઘટ કોથા ભેસે યાય,

નવમાલતીર કચિ દલગુલિ આનમને કાટે દશને.

ઓગો નદીફૂલે તીરતૃણતલે કે બ'સે શ્યામલ વસને ?

ઓગો નિર્જને બકુલશાખાય દોલાય કે આજિ દુલિછે,
દોદુલ દુલિછે ?

ઝરકે ઝરકે ઝરિછે બકુલ,

આંચલ આકાશે હતેછે આકુલ,

ઉડિયા અલક ઢાકિછે પલક, કબરી ખસિયા ખુલિછે.

ઓગો નિર્જને બકુલશાખાય દોલાય કે આજિ દુલિછે ?

હૃદય આમાર નાચે રે આજિકે, મચૂરેર મતો નાચે રે,
હૃદય નાચે રે.

ઝરે ઘનધારા નવપલ્લવે,

કાંપિછે કાનન ઝિલ્લિર રવે,

તીર છાપિ નદી કલકલ્લોલે એલ પલ્લીર કાછે રે.

હૃદય આમાર નાચે રે આજિકે, મચૂરેર મતો નાચે રે,

હૃદય નાચે રે.

